

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VIII. volebné obdobie

Číslo: PREDS-188/2020

185

Z á k o n

z 15. júla 2020, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vrátený prezidentkou Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie Národnou radou Slovenskej republiky

Materiál obsahuje:

1. List prezidentky Slovenskej republiky z 3. augusta 2020 č. 4824-2020-KPSR
2. Rozhodnutie prezidentky Slovenskej republiky z 3. augusta 2020 o vrátení zákona
3. Schválený zákon z 15. júla 2020

Bratislava august 2020

Zuzana Čaputová
prezidentka Slovenskej republiky

KANCELÁRIA PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY	
Dátum zaevidovania: 03-08-2020	
Číslo spisu. PRES-188/2020	
Listy: 11-	Prilohy: 1/9
RZ	ZH LU

Bratislava 3. augusta 2020
Číslo: 4824-2020-KPSR

Vážený pán predseda,

podľa čl. 102 ods. 1 písm. o) Ústavy Slovenskej republiky vraciam Národnej rade Slovenskej republiky zákon z 15. júla 2020, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na obsah pripomienok k vrátenému zákonu uvedených v rozhodnutí, moja účasť na schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky nie je nevyhnutná. Dovoľujem si Vás, vážený pán predseda, požiadať o doručenie môjho rozhodnutia všetkým poslancom a o prerokovanie vráteného zákona v Národnej rade Slovenskej republiky bez mojej účasti.

Vrátenie zákona vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky odôvodní Stanislav Gaňa, riaditeľ odboru legislatívy a milostí Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky.

S pozdravom

Vážený pán
Boris Kollár
predseda Národnej rady
Slovenskej republiky
Bratislava

Zuzana Čaputová
prezidentka Slovenskej republiky

Číslo: 4824-2020-KPSR

ROZHODNUTIE
prezidentky Slovenskej republiky

o vrátení zákona z 15. júla 2020, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 176/2015 Z. z.
o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene
a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Predkladá:
Zuzana Čaputová
prezidentka Slovenskej republiky

Bratislava 3. augusta 2020

I

Podľa čl. 102 ods. 1 písm. o) Ústavy Slovenskej republiky vraciam Národnej rade Slovenskej republiky zákon z 15. júla 2020, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „schválený zákon“).

Navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky pri opätovnom prerokovaní zákon neprijala ako celok.

II

Schválený zákon bol na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“) predložený ako vládny návrh zákona, ktorým sa mení zákon č. 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (tlač 172) (ďalej len „vládny návrh zákona“).

Podľa čl. I prvého bodu § 19 ods. 4 schváleného zákona národná rada môže na základe odôvodneného návrhu príslušného výboru národnej rady komisára odvolať, ak komisár nevykonáva funkciu komisára viac ako šesť po sebe nasledujúcich mesiacov, porušuje tento zákon, iný zákon alebo medzinárodnú zmluvu, ktorou je Slovenská republika viazaná, v súvislosti s výkonom funkcie komisára, alebo koná spôsobom, ktorý vzbudzuje dôvodné pochybnosti o jeho nezávislosti a nestrannosti pri výkone funkcie komisára.

Podľa čl. I druhého bodu § 19 vloženého nového odseku 5 schváleného zákona pred rozhodnutím národnej rady o návrhu príslušného výboru národnej rady na odvolanie komisára, sa komisár môže k tomuto návrhu vyjadriť.

Podľa čl. II schváleného zákona tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Z dôvodovej správy k vládneému návrhu zákona a z prerokúvania tohto vládneho návrhu zákona v národnej rade vyplýva, že schválený zákon má za cieľ doplnenie dôvodov možného odvolania komisára tak, aby bolo možné reagovať na prípadné porušovanie zákona alebo medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, v súvislosti s výkonom funkcie komisára, a na nespôsobilosť komisára vykonávať funkciu nezávisle a nestranne.

Schválený zákon bol prerokovaný v skrátenom legislatívnom konaní.

Skrátené legislatívne konanie bolo v rozprave v národnej rade odôvodňované negatívnymi výsledkami ešte len prebiehajúceho poslaneckého prieskumu na Úrade komisára pre deti (ďalej len „úrad“), pričom sa poukázalo najmä na účelovosť vstupov komisárky pre deti (ďalej len „komisárka“) do konaní týkajúcich sa dodržiavania práv

detí, čo vyvoláva pochybnosti o nestrannosti a nezávislosti komisárky, ako aj na nejasné postupy v hospodárení a obsadení úradu. Podnetom na vykonanie tohto prieskumu mali byť listy od občanov, ktorí v nich poukazovali na rôzne pochybenia pri vykonávaní funkcie komisárky, čo malo byť na ujmu práv detí.

Vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) vo svojom návrhu na skrátené legislatívne konanie (tlač 171) uviedla, že „dôvodom skráteného legislatívneho konania je ohrozenie základných ľudských práv a slobôd detí a osôb so zdravotným postihnutím ako skupín osôb, pri ktorých sa komisár pre deti a komisár pre osoby so zdravotným postihnutím podieľajú na ochrane ich práv a to prostredníctvom podpory a presadzovania práv, ktoré sú deťom a osobám so zdravotným postihnutím priznané medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná (Dohovor o právach dieťaťa a Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím). Právny stav, keď nie je možné komisára pre deti alebo komisára pre osoby so zdravotným postihnutím odvolať z dôvodu, že nevykonáva svoju funkciu v súlade a spôsobom, ako mu ustanovuje zákon, je nevyhnutné v čo možno najkratšom čase napraviť, keďže kvalita výkonu funkcie tak komisára pre deti, ako aj komisára pre osoby so zdravotným postihnutím má priamy dopad na dodržiavanie základných práv a slobôd detí a osôb so zdravotným postihnutím.“.

Podľa čl. 1 ods. 1 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) je Slovenská republika právny štát, v ktorom sa chráni princíp právnej istoty.

Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej doterajšej judikatúre viackrát uviedol, že „príkazy ústavných noriem v jednotlivých článkoch ústavy (t. j. všeobecný princíp právneho štátu) je potrebné rešpektovať pri prijímaní každého zákona Národnej rady Slovenskej republiky, a to bez ohľadu na to, či ide o zákon, ktorým sa určité spoločenské vzťahy upravujú po prvýkrát, alebo o zákon, ktorým sa mení, prípadne dopĺňa už predtým existujúca zákonná úprava určitých spoločenských vzťahov“ (napríklad PL. ÚS 38/95, PL. ÚS 25/00).

Skrátené legislatívne konanie významne zasahuje do ústavného princípu demokratického a právneho štátu a z neho vyplývajúcich demokratických požiadaviek v procese prijímania zákonov. Preto sa má uplatňovať len výnimočne a len v prípade, ak sú splnené podmienky ustanovené v § 89 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky.

Podľa § 89 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. za mimoriadnych okolností, keď môže dôjsť k ohrozeniu základných ľudských práv a slobôd alebo bezpečnosti alebo ak hrozia štátu značné hospodárske škody, národná rada sa môže na návrh vlády uznieť na skrátenom legislatívnom konaní o návrhu zákona.

Z uvedeného vyplýva, že na uskutočnenie skráteného legislatívneho konania musí byť splnená základná podmienka, a to existencia mimoriadnej okolnosti, keď môže dôjsť k ohrozeniu základných ľudských práv a slobôd alebo bezpečnosti alebo ak hrozia štátu značné hospodárske škody. Mimoriadnou okolnosťou je len taká okolnosť, ktorá nie je výsledkom obvyklého chodu udalostí, a teda nastala náhle, nečakane, a nebolo sa možné na ňu vopred pripraviť.

V príčinnej súvislosti s mimoriadnou okolnosťou musí byť ohrozenie základných ľudských práv a slobôd alebo bezpečnosti alebo hrozby značných hospodárskych škôd štátu.

Splnenie podmienky mimoriadnej okolnosti musí navrhovateľ zákona riadne odôvodniť. Odôvodniť musí aj to, ako je ohrozené základné ľudské právo, bezpečnosť alebo aká značná hospodárska ujma štátu hrozí, že ohrozenie je bezprostredné a napokon aj to, že predkladaným návrhom zákona je možné tejto hrozbe účinne zamedziť alebo aspoň znížiť jej negatívny účinok.

V rozprave k vládnomu návrhu zákona, v návrhu vlády na skrátené legislatívne konanie ani v dôvodovej správe k vládnomu návrhu zákona nebolo uvedené, akým spôsobom a akým konkrétnym porušeniam a k ohrozeniu základných ľudských práv a slobôd detí a osôb so zdravotným postihnutím zo strany komisárov (komisárky pre deti) dochádza.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že podmienky na skrátené legislatívne konanie, ako sú ustanovené v § 89 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z., neboli splnené; schválený zákon preto nie je zákonným a ústavne konformným výsledkom výkonu zákonodarnej moci. Z uvedených dôvodov možno, podľa môjho názoru, vysloviť pochybnosti o súlade schváleného zákona s čl. 1 ods. 1 ústavy.

Na program 9. schôdze národnej rady bol zaradený aj návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Vladimíry Marcinkovej a Ondreja Dostála na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (tlač 151) (ďalej len „návrh na vydanie zákona“). Cieľom uvedeného návrhu na vydanie zákona, ako sa uvádza vo všeobecnej časti dôvodovej správy k návrhu na vydanie zákona, je „zavedenie nových dôvodov pre odvolanie komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, pretože platná právna úprava neumožňuje jeho odvolanie napríklad v prípade porušovania zákonov alebo takého konania, ktoré vyvoláva dôvodné pochybnosti o celkovej spôsobilosti vykonávať verejnú funkciu. Predkladatelia nepovažujú platný stav za vyhovujúci, pretože umožňuje, aby verejné funkcie zastávali osoby, ktoré napríklad flagrantne porušujú alebo nerešpektujú platné právo, uzatvárajú pre štát nevýhodné zmluvy, presadzujú personálnu politiku založenú na rodinkárstve alebo ktoré vykonávajú svoju pôsobnosť nekompetentným spôsobom.“.

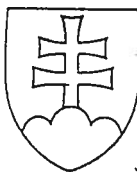
Vzhľadom na uvedené skutočnosti, podľa môjho názoru, sa schválený zákon mal prerokovať v riadnom legislatívnom procese, rovnako ako návrh na vydanie zákona, ktorý upravuje tiež rovnaký právny inštitút – odvolanie komisára a ktorý bol presunutý na nasledujúcu schôdzu národnej rady.

III

V nadväznosti na pripomienky uvedené v časti II navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky pri opätovnom prerokovaní zákon neprijala ako celok.

Bratislava 3. augusta 2020

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ZÁKON

z 15. júla 2020,

ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

Zákon č. 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 338/2015 Z. z., zákona č. 340/2016 Z. z., zákona č. 334/2017 Z. z., zákona č. 177/2018 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 90/2019 Z. z. a zákona č. 231/2019 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 19 odsek 4 znie:

„(4) Národná rada môže na základe odôvodneného návrhu príslušného výboru národnej rady komisára odvolať, ak komisár

- a) nevykonáva funkciu komisára viac ako šesť po sebe nasledujúcich mesiacov,
- b) porušuje tento zákon, iný zákon alebo medzinárodnú zmluvu, ktorou je Slovenská republika viazaná, v súvislosti s výkonom funkcie komisára,
- c) koná spôsobom, ktorý vzbudzuje dôvodné pochybnosti o jeho nezávislosti a nestrannosti pri výkone funkcie komisára.“

2. V § 19 sa za odsek 4 vkladá nový odsek 5, ktorý znie:

„(5) Pred rozhodnutím národnej rady o návrhu príslušného výboru národnej rady na odvolanie komisára, sa komisár môže k tomuto návrhu vyjadriť.“.

Doterajšie odseky 5 a 6 sa označujú ako odseky 6 a 7.

Čl. II

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

prezidentka Slovenskej republiky

predseda Národnej rady Slovenskej republiky

predseda vlády Slovenskej republiky